

Popis članstva ZKS

ZA KONEC februarja in začetek marca pripravljajo popis članstva ZK Slovenije. Popis je potreben zaradi izboljšanja evidence in statistike ZKS ter zaradi uskladitve podatkov o članstvu s podatki, ki jih zbira zavod za statistiko. Ponekod se že slišijo govorice, da bo to nekakšna »zamenjava izkaznic« in priložnost za izločanje članov, ki ne izpolnjujejo pogojev za nadaljnje članstvo. To nikakor ne ustreza resnici, res pa je, da bi morali v političnih pripravah na popis v vsaki organizaciji pregledati svoje vrste in »izločiti balast«. Takšno delo pa je treba opraviti zavzeto, odgovorno in nikakor ne oportunistično.

Tehnične priprave na popis že tečejo. Pri centralnem komiteju ZKS dela komisija, v kateri so predstavniki CK ZKS in zavoda za statistiko SRS. Kmalu bodo pripravljene popisnice za posamezne člane in organizacije. S popisom članov želijo med drugim dognati tudi socialno poreklo članov in — kar je za dejavnost komunistov izredno pomembno — njihova interesna področja in željo pa udeleževanju. Na terenu bodo o političnih in tehničnih pripravah najprej razpravljali medobčinski sveti, zatem pa občinski komiteji ZKJ, kjer bodo osnovali štabe za popis. Podatke iz popisnic bodo obdelali strojno, po šifrah, kasneje jih bodo uvrstili v register prebivalstva Slovenije.

Dosedanja evidenca članov ZK, bodisi po posameznih organizacijah, ali na ravni občin, je zdaj slaba, saj so na primer ponekod še vedno zapisani kot člani organizacij posamezniki, ki so že več let v tujini, taki, ki že več let ne plačujejo članarine in podobni. Zato je takšen popis res nujen. Poleg izpopolnitve evidence bodo popisnice, kot smo zapisali že zgoraj, služile tudi za usmerjanje posameznih komunistov v aktivnost raznih družbenih organizacij in društev, dobrodošle pa bodo tudi načrtovalcem kadrovske politike.

S. T.

Odločilna bitka

ZNANO je, da uresničujemo ustavna dopolnila predvsem s konkretnim opredeljevanjem pristojnosti združenega dela v temeljni organizaciji združenega dela ter z novim političnim sistemom, ki temelji na delegatskem načelu. Vendar pa samo z ustanavljanjem organizacij združenega dela in uveljavitvijo delegatskega načela v političnem sistemu ustavnih dopolnil ne bomo uresničili. Različni zbori proizvajalcev bodo slej ko prej samo predstavniki organi brez organske povezanosti in mandata temeljnih organizacij združenega dela, če delavski razred ne bo imel jasnega in prevladujočega ekonomskega položaja v združenem delu. Boj za ekonomski in družbeni položaj delavcev na osnovi ustavnih amandmajev je torej hkrati tudi boj proti tehnokraciji in birokraciji. Za uspeh tega boja niti ni pomembno, če opredelimo tehnokracijo kot del birokracije ali kot samostojno silo, zakaj temeljite spremembe v družbeno-ekonomskih odnosih, ki si jih prizadevamo uveljaviti, zmanjšujejo možnosti ene ali druge družbene sile. Vizija samoupravne družbe v ustavnih amandmajih še ni novi družbeno-ekonomski odnos v praksi; opredeliti in pripraviti smo zato dolžni tudi praktične ukrepe, s pomočjo katerih bomo zagotovili uveljavitev samoupravnih odnosov na vseh ravneh družbenega organiziranja. Poiskati moramo odgovore na vprašanja, kako naj v plansko-tržnem konceptu našega gospodarstva delujejo banke, trgovina in velike integracije in kako odpraviti še močne ostanke državne kapitala in vire odtujevanja dohodka, ki so zdaj celo večji ali pa so se le preselili v republike in komune. Sloj tehnokracije in birokracije ni niti majhen niti šibak in ima svojo ideologijo ter takšna gesla, ki jih je

včasih težko razlikovati od samoupravnega koncepta razvoja. Zato je edina možnost, za idejni obračun z etatično in birokratsko miselnostjo ter za razkrinkavanje njihovih pravih, protisamoupravnih in nehumanih ciljev — boj za spremembo sedanjih razmer v samoupravljanju in to za takšno spremembo družbeno-ekonomskih odnosov, kakršno opredeljujejo ustavni amandmani.

Nekateri ljudje še sedaj niso dojeli, da je boj za uresničevanje amandmajev razredni boj, so pa tudi takšni, ki to vedo, pa so proti interesom delavskega razreda in ob vsaki priložnosti trdijo, da je popolnoma odveč razlagati proizvajalcem vsako poslovno potezo, češ da je to le izguba časa. Uresničevanje delavskih amandmajev proglašajo za politično kampanjo, ki bo hitro prešla, tako kot vsaka druga kampanja.

Delavci morajo tako premagovati še eno razredno oviro na svoji poti za uresničitev bistva socialistične demokracije, v kateri med združenimi ustvarjalci dohodka in rezultata njihovega dela ni posrednika. Tak samoupravni družbeni odnos pa moramo doseči čimprej. Uresničevanje delavskih amandmajev je v sedanjem trenutku odločilno vprašanje za dosego enotnosti in stabilnega položaja socialistične Jugoslavije. Tistim, ki tega kljub pismu predsednika Tita in IB predsedstva ZKJ še niso spoznali, in tistim, ki tega nočejo spoznati, je treba zato odvzeti besedo.

Ustavne spremembe

Zakaj se zatika ustanavljanje TOZD?

IZ ODGOVOROV delavcev na vprašanja raziskovalnega centra republiškega sindikalnega sveta je moč ugotoviti, da jih večina ve za delavske ustavne amandmaje in pozna pojem »temeljna organizacija združenega dela« vendar je njihovo poznavanje bistva ustavnih sprememb površno, saj v večini podjetij z delavci o tem še niso konkretno govorili. Ustavna dopolnila in pomen ustanavljanja TOZD poznajo delavci predvsem iz tiska, radia in televizije. Veliko vprašanih, zlasti še strokovnjakov, pa tudi članov samoupravnih organov in komunistov, je predlagalo, naj bi bilo njihovo podjetje ena sama TOZD. To velja tako za anketirane delavce iz manjših kakor tudi velikih podjetij. Delavci nasploh slabo poznajo priprave na ustanavljanje TOZD v svojih podjetjih. Kaže tudi, da le redkokje pripravljajo ustanovitev TOZD na podlagi strokovnih analiz.

Člani komisije CK ZK Slovenije za samoupravljanje v združenem delu so ob teh ugotovitvah na svoji nedavni seji sodili, da je kljub pozitivnim rezultatom akcija za resnično ustanavljanje TOZD šele na začetku in da je zato treba v priprave za uresničitev te naloge vključiti vse delavce in družbenopolitične dejavnike. Akcija za ustanavljanje TOZD napreduje počasi predvsem zaradi odporov nekaterih vodstvenih struktur v organizacijah združenega dela in zaradi premajhne ali napačne informiranosti delavcev o bistvu ustavnih dopolnil. Posamezniki razširjajo celo trditve, da bo ustanavljanje TOZD privedlo do razbijanja posameznih podjetij, da podjetja, ki investirajo ali uvajajo novo tehnologijo, ne bodo mogla ustanoviti več TOZD in podobno. Anketa je razkrila tudi podatke, da je polovica delavcev o ciljnih akcijah obveščeni napačno ali tendenciozno, polovica pa premalo.

Ne le v naši republiki, tudi drugod po državi se je začelo uresničevanje ustavnih dopolnil resno zatikati. Organi zvezne skupščine pripravljajo zato priporočila, ki vsebuje konkretna stališča za uresničevanje ustavnih dopolnil, še zlasti tako imenovanih delavskih. V osnutku priporočila je rečeno, da bo uresničevanje dopolnil treba zagotoviti z ustanovitvijo posebnih teles v delovnih organizacijah; v teh telesih naj bi bili delegati vseh delov delovne organizacije ne glede na to, ali bodo vsi ti deli postali TOZD ali ne. Niso tako redki pojavi, da se uresničevanja amandmajev lotevajo kot organizacijsko-pravnega

dela, zato priporočilo poudarja, da je pred ustanovitvijo TOZD treba opraviti temeljito analizo družbeno-ekonomskih odnosov, sistema upravljanja in udeležbe v samoupravljanju v delovnih organizacijah. Na osnovi takšne analize šele je možno pripraviti predlog samoupravnega sporazuma o združevanju in predvideti, v katerih delih delovne organizacije naj bi ustanovili TOZD.

Za te spremembe je sicer potreben čas, vendar bi strokovno delo ne smelo predstavljati ovire za to, da bi delovne organizacije sklenile samoupravne sporazume o združevanju, še predno bi ustvarile vse pogoje za njihovo ustanovitev. S sporazumom je možno določiti tudi prehodno obdobje, v katerem naj veljajo določbe sedanjega statuta delovne organizacije — delno ali v celoti.

V. B.

Gospodarstvo

Več nalog kot uspehov

V SREDIŠČU razprav o gospodarskih razmerah je še vedno nelikvidnost, čeprav se je mogoče tudi na osnovi drugih podatkov dokopati do ocene, kako gospodarimo in kaj ukreniti za pospešitev našega ekonomskega in družbenega razvoja. Zato ni čudno, da se ni nihče posebno vznemiril ob objavi rezultatov naših lanskih proizvodnih in družbenih prizadevanj, čeprav niso rožnati. Prve dni januarja se je zvedelo, da se je lani rast industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 1971 povečala samo za 8%, to pa je manj kot v predhodnih treh letih. Maloprodajne cene so se povečale za 16% oziroma za 1% več kot v preteklem letu, medtem ko so se življenjski stroški namesto planiranih 6% povečali za celih 17%. Nominalni osebni dohodki so se povečali za 19%, stvarno ocenjeni pa samo za 2%. Industrijska proizvodnja torej upada, inflacija pa se povečuje.

Tudi v Sloveniji nismo dosegli bistveno boljših proizvodnih uspehov kot znaša povprečje v državi. V primerjavi z letom 1971 se je vrednost družbenega proizvoda sicer povečala za 23, vrednost nacionalnega dohodka pa za 22%, kar pa, žal, ni odraz samo povečane proizvodnosti dela, ampak bolj dvig cen. Realno se je industrijska proizvodnja povečala za 9%. Pri tem še zlasti moti enkrat počasnejše povečevanje cen proizvajalcev industrijskih izdelkov od naraščanja cen na drobno tako inustrijskih kot tudi kmetijskih izdelkov. V prejšnjih letih ni bilo tolikšnih razlik med omenjenimi cenami, zato lahko sklepamo, da je bilo zamrzovanje cen in nadzorstvo nad njimi mnogo učinkovitejše v industriji kot v trgovini. Zaradi takšnega gibanja cen so narasli tudi življenjski stroški in sicer za več kot 17%, kar je bilo vzrok, da so realni osebni dohodki ostali skoraj nespremenjeni, kljub temu, da so se nominalni povečali na zaposlenega povprečno za 18%.

Ugodne rezultate smo dosegli predvsem v zunanji trgovini, kjer smo ob praktično enakem uvozu blaga dosegli skoraj za tretjino večji izvoz. Poudariti kaže še, da so bile tudi investicije v osnovna sredstva v letu 1972 le za 15% večje kot leto prej. Ta odstotek je znašal leta 1971 22, v letu 1970 pa celo 47, zato lahko sodimo, da se investicijska potrošnja umirja in raste vzporedno oziroma celo nekoliko počasneje kot družbeni proizvod. Zastavlja pa se vprašanje, če ni sorazmerno nizko povečanje investicij posledica neplačanih obveznosti investitorjev, ne pa zmanjšane obsega investicij. To vprašanje zlasti utemeljuje podatek, da se bo slovensko gospodarstvo zaradi izvajanja novih predpisov znašlo v zelo težavnem položaju: primanjkovalo mu bo kar 5 milijard dinarjev.

Resnost gospodarskih razmer tako v Sloveniji kot v vsej državi dokazuje, če nič drugega, že sam podatek, da smo z novim letom morali zamrzniti osebne dohodke za okrog milijon zaposlenih Jugoslovancev. S tem, ko so se nosilci ekonomske politike poslužili takšnega sredstva, so torej jasno povedali, kaj pravzaprav mislijo o sedanjih razmerah: ocenjujejo jih za bolj resne kot je videti, ko naštevajo, kaj vse je letos boljše kot na začetku lanskega leta.